

Jan Havlasa: Episody.

(Prvních osm epizod uveřejněno bylo před časem v pražských Národních Listech pod společným titulem "Americké dokumenty" a znova budou i s dalšími otiskány v nové knize p. Havlasově, chystané právě v Praze k vydání. Posn. red.)

I.

Oči dítěte.

To bylo v Saint Louisu, posledního leta...

Čas od času vyjel jsem si večer nebo některého nedělního odpoledne do letních zahrad, do oněch míst v okolí nebo na hranicích města, kde baví se americká mládež. Kde lítají kolotoče a vzdušné loďky, kde se skluzavky zaznívají veselými pokřiky, kde do terče se střílí, kuželky hrají a do divadla chodí, kde se tancuje a pije, kde sta a tisíce lidí vystřídají se u Edisonových fonografů a automatických stereoskopů —

Bylo zajímavé pozorování toho ruchu a té zábavy. Někdý slušnější a zcela slušné, často méně slušné a zcela neslušné lidi a lidičky stopoval jsi, a látky k přemýšlení a doplňování zkušeností bylo stále dost i dost. Obvyklej viděl jsi a cítil, jak hlavní tepnou všeho toho života je mladým mužům a hochům nalezení lehké ženštiny anebo takového děvčete, jež z jakékoliv příčiny je na cestě k pádu... A zastavil li ses' na chvíli u místa, kde se tancovalo, užasl jsi nad neestetičností a nejvyšší nemravností pohybů mnohých oněch tancujících párků... Mimoděk otočil ses', pátraje v očích diváků, zda kdo vidí, co ty vidíš, a zdá kdo cítí, čeho ty nemůžeš necítit. Ale marně: ničí zraky nezatřekaly od tancujících s jiným výrazem, než lada s oním supu po físti se rozhlížejícího. A párky tancovaly dále, volně a malátně, prohýbajíce se obscením pohyby, tisknouce se k sobě až vlně, úpině zaujaty perverzní rozkoš z dotyků těl, jež některým zatahovala oči jakoby vltí mhou. Zde dva kmitli se před tebou, on s lehkou minulostí ve tváři vepsanou, ona s fysiognomií ženy prodávající, — oba beze studu oddávalíce se výmluvně předehře toho, co mělo následovat; za nimi jiní dva, takřka děti, oba spiti napověděním přísti své zkaženosti; párek za párkem, každý jako němý výkřik výstrahy, již nikdo si nevídmá. Dva jednou jsem pozoroval, kteří byli věkem mezi šestnácti a osmnácti lety, a zhrzil jsem se táhlých, smyslých jejich pohybů, zavřených očí děvčete a přiblíženého obličje hochova, jenž s přivřenými zraky tlačil tvář svou k tváři dívčině, a jehož oči skelně se leskly ve ztrnulém výrazu zpod víček; ti oba zřetelně tancovali vždy blíže k rázu oně propasti, do níž se zřítiti snad ještě té noci... A nikdo si nevšiml oněch dvou mladých duší, jež dokonávaly za zvuků protivných "rag-times" v oplzlých pohybech "passamaly".

Zašel jsem do síně s fonografy a stereoskopy. Zrak můj padl nejdříve na přístroj k "pouštění elektriky", jehož popsaní vymyká se z mezí slušnosti; Zola byl by nucea chvíli přemýšlet, jak popsat v některé epizodě svého románu něco tak raffinovaně a hnušně nemravného. Pak přikročil jsem k stereoskopu. Cent stačil a půl minuty nebo minutu mohl jsem zasnout nad obyčejnou nekalostí oněch obrázků; bezmála žádná scéna nemůže býti tak nemravná, aby nemohla býti vystavena v těch malých pekelných přístrojích na odív komukoliv za cent nebo ník, ... podle toho, jak sítně je kofeněna. A k těm nahým obrázkům může se postavit kdokoliv, — nikdo nedbá, — nikdo se nerdí před nimi, ... jen lada blížě tiskne oči ke sklu...

Před jedním z těch strojů na výrobu demoralisace jsem viděl stát okamžik jako v nerozhodnosti hezké děvčátko asi třináctileté, ale šatů konečně dost slušných. Otočilo se na pravo, na levo, ... pak plistoujilo, hodilo cent do stroje, zmáčklo klíku, ... a dívalo se, dlouho, oh, tak dlouho se dívalo. ... Potom narovnálo své vyvíjející se tělo a obrátilo se... V tom okamžiku oči mé setkaly se s jejíma. A nikdy nezapomenu, co viděl jsem v těch dětských očích zírajících ze tváři zarudlých, nachem rozčilení planoucích... To byl první krok dítěte na skluzky svah, ... ty oči mluvily o tom příliš zřetelně, ty oči křičely...

Ale nikdo neviděl a neslyšel této obžaloby. U pekelného stroje stál už opět kdosi jiný. A rozčilené oči dítěte dosud ještě zíraly do světa tupě, kreslice si bezpochyby něco podobného onomu, co právě spatřily...

I zdálo se mi, že vidím kmitat nad drobnou tou dětskou hlavou — červené světýlko... A kam jsem se podíval, červená světýlka viděl jsem tancovat po zahradě, drobná i rozhofelá, doutnající i pólouhaslá...

Potom vyšel jsem ze zahrady, sedl na káru, dojel domů a přečetl si článek o americké mravnosti, o tom, jak Amerika vyniká nad zhnulost Evropy, charakterisovanou Paříží, ... i utěšil jsem svou duši tištnými důkazy, jak americká mládež vyrůstá v silné a zdravé plemeno, a spokojeně oddechnuv, šel jsem spat.

Lincoln, Neb., 12. listopadu.

Ct. red. I již uplynul delší čas od té doby, co širší veřejnost slyšela poslední o vzdělávacím klubu "Komenský" č. I., a proto nebudu na škodu, podati opět nějakou zprávu o pokračování klubu toho to. Dne 21. října odbývána první pravidelná schůze, ve které všichni členové s neobvyklým nadšením dali na jevo, jakou lásku cítí k svému národu. Po zábavném programu byla vykonána volba, ve kteréž p. J. F. Krejčík zvolen byl předsedou. Ve schůzi té bylo klubem předsevzato, pokud sly členů stačí, pracovati i mimo školu a snažiti se o zlepšení poměrů mezi Čechy americkými. — Doufejme, že se práce tato setká se skvělými výsledky.

Čechů, pokud známo, studuje letos na státní universitě 25. Všichni jsou pilní a dobří pracovníci a že i dobrého talentu mezi nimi neschází, dokazují vyznamenání, jichž se některým dostalo. Dovolím si na ně upozorniti: Pan J. E. Bednář z Wymore, Neb., byl ustanoven vrchním zpravodajem denního časopisu, který jest vydáván studujícími a fakultou university. Uchazeči o místo toto museli skládati zkoušky z angličtiny a ze správného slohu a pan Bednář vyšel z těchto jako vítěz. Zajisté veliká to čest pro Čecha dostati přednost před několika sty Američanů. Jiný Čech, pan St. Bartoš z Wilber, byl ustanoven zapisovatelem (klerkem) vrchního soudu v odboru právníkém. Na důležité místo toto byl ustanoven říditelem právnícké kolleje v odměnu za výtečnou práci z posledního roku.

Češi pokračují a jsou schopni velikého pokroku, schází jim pouze více zájmu. Kdydy každý český mladík a každá česká dívka, kteří mají schopnost a prostředky, více se o vyšší vzdělání zajímali a tohoto si získali, národ náš by zajisté byl více znám a vážen nežli jest dnes. Pouze je třeba více kuráže, bez které se nic nedokáže, jak říká mnohý vlastenec, — ale u "báru". Doufám, že žádný čtenář mi nebude vykládati ve zlé, že takto píšu, avšak jest to skutečná pravda. Dáleme méně klíku, ale

více skutků. Tichá voda břehy bere, říká se, a ta prudká pouze překročí a neudělá ničeho. Tak to jest i s naším českým veřejným životem. Krajane, když některý Čech se uchází o úřad, nekřičte tolik "Hurrah for Bohemians" aneb něco podobného — ale třeba naopak — nýbrž pracujte raději tiše a svorně a s výsledky budete pak jistě všichni úplně spokojeni. Když jinonárodovec vidí, že máte moc zájmu pouze pro sebe, obrátí se proti vám. Jinak by ovšem ani udělati nemohl. A proto pravím: více svornosti a pokory — ale ne zas té hebrejské pokory, která se nám Čechům vytýká — a poměry naše značně se zlepší.

Zdá se mi však, že jsem se trochu odchýlil od svého původního předmětu a proto s krajanským pozdravem všem čtenářům ukončuji. Člen klubu.

"Hosté v hotelu Praha".

Během posledních několika dnů ubytovali se v hotelu "Praha", jež vlastní chvalně známý hostinský pan Vinc. Dobrovský, mimo četné jinonárodovce, následující krajane, již do Omahy zavítali: J. Sinovec s manželkou, Václav Kopp, Table Rock; Frant. Králík, Wahoo; John Bělík, James Wirka, Frant. Sedláček, Jos. Petřík, V. Kašpar, Prague; John Tomáš, Jos. Vrba, Aug. Cegavsky, J. Jindra, Dodge; F. J. Hron s manželkou, August Tichota, Dr. Čapek, J. Žáček, Howells; F. V. Krenk, Dwight; Jos. Šimerd, Mary Šimerd, Mary Kutka, Sadie Rejda, Loma; Jin Sikora, Bloomfield; J. V. Novotný, Geo. E. Škrabal, Diller; Frant. Mauliš, Crab Orchard; A. Mauliš, Sterling; Pavel Miller, Chas. Miller, Ravenna; J. P. Krejčík a syn, Arabia, Cherry Co.; Václav Čížek, Lincoln; Geo. Mašek, Anton Hurt, Louis Němec, Josef Houska, Abie; Fr. Sodomka, Albion; Jos. Cibulka a dvě dcery, Clarkson; Thomas Jicha, V. T. Bouše, Jos. Pospíšil, J. V. Lukášek, F. Krišl, Josef Čerle, Jos. Rohla, Milligan, Neb.

Jan Kaftan, Václav Najvirt, Frant. Horace, Chicago, Ill. A. V. Kouba, Boulder, Col. J. Nováček, J. Jakša, Cedar Rapids; A. Špírk, Morland; F. J. Schultz, Eldora, Ia.

Chas. Kašpárek, Conway, N. D. Frant. Mašek, Kansas City, Mo.

Frant. Procházka, Mary Šrámkova, Atwood; F. J. Vaníček, Wilson, Kans. Frant. Macháček, Javornice, u Kr. Hradce.

Frant. Pavlíček, Ratkov, Morava.

Nové Čechy

sice ne, ale NOVÁ ČESKÁ OSADA založena bude v okolí South Bostonu v Halifax Co., ve Virginii.

Bude to osada velká a prospívající, neboť tu čekají tisíce akřů dobré, avšak zanedbané půdy na ruce dobrých hospodářů. Páda i farmy jsou tu laciné. Čeští dělníci, rolníci a feneslníci měli by se účastniti prvé výpravy na tyto pozemky, která vyjede z Chicaga v úterý dne 21. listopadu. Využijte této příležitosti a snižte svého jízdového, jež bude obnášeti z Chicaga tam a zpět \$21.90 Kdo chce zajistiti si budoucnost s malým poměrně jměním, nechť jede do staré slunné Virginie, kde jest pole pro vše a pro každého. Pozemky prodávají se tu od \$5 do \$25 akř na splátky. Pomýšlíte-li na koupi farmy, jeďte podívati se do Virginie, kde jsou pozemky laciné, podnebí ideální, krajina romantická a zimy krátké a mírné. Výprava vyjede z Chicaga v úterý dne 21. listopadu. Kdokoli hodlá se výpravy účastniti, nechť přihlásí se bez odkladu u pořadatele. Jana Janáka, říditele "České Ústí Pozemkové Kanceláře," 1193 Spaulding Ave., Chicago, Ill., anebo přijede nejděte do úterý do večera. 16X1

Předplat'te se na Pokrok pouze \$1 ročně.

OMAHA

— Sbor Omahažských Sokolek sehraje pňavnou pohádku "Popelka" v neděli, dne 17. prosince ve prospěch České Svob. školy.

— Souditi přelčení s banditou Pat Crowem stanoveno bylo na první pondělí v prosinci. Crow souzen bude v této pti pro stíhbu s úmyslem zabít.

— Brutálního útoku na svou ženu dopustil se J. Price, bydlící v č. 1724 Webster ul., napadnuv min. čtvrtku manželku svou sekerou. Způsobil ji nebezpečnou zejší ránu na hlavě, jež snadno může míti osudné následky. Krvavý čin byl dohrou domácí hádky, jež rozvinula se mezi manželky. Price byl zatčen a očekává dalších následků své horkokrevnosti v okresním vězení.

— Tajemnou rouškou byla po nějakou dobu zahalena událost, která sběhla se v pátek z rána na nádvoří residence p. Karla Nepodala v č. 1722 již. 15. ul., odkudž ve zmíněnou dobu ozýval se zoufalý a bolestný ječ a nářek psa. Soused, známý jeden, velkoobchodník obnívou vodou na 13 ul., vyhlédl, by se přesvědčil, co vlastně jest příčinou nezvyklého ruchu a shledal s ustrnutím, že p. Nepodal nemilosrdně vyplácí vlastního svého domácího pejsačka, který jakživ ani kuřeti neublížil. Teprve k polednímu sděloval nám dotčený pán pod slibem přísné mlčenlivosti, že ranní psi baštonáda byla vrcholem rozčilení našeho kornetisty. jemuž jeho paní povila téhož rána roztomilou dcerušku, ačkoliv Karl se dušoval, že tentokrát bude to jistojistě klouček. Když však nyní již čtyřnásobný tatík spatřil později hezounku svou hořčinku, zapomněl náhle na vše a jen se usmíval. Pes dostal v poledne i večer dvojnásobnou porci a domácí kocour, jenž během ranní výplaty opatrně se vzdávil, opět u kamen spokojeně přede. A známý jeden solista na šhubací pozoun z radosti, že vše tak dobře dopadlo, nezamhouřil oka po celou noc z pátku na sobotu. — Příteli p. Karlu Nepodalovi i ctěné jeho choti vřele gratulujeme!

Ct. čtenářům k l-skvělým povšimnutím!

Chťice se přesvědčiti, na jak dlouho máte předplacen na P. Z., potřebujete pouze přiblednouti k adrese, kde vedie Vaš ho jména naleznete známénko, značící měsíc jakož i rok, kdy doba Vašeho předplatného vyprší. Dále žádáme naše ct. příznivce, pakli nešť jejich kvitance správná, aby nám to co nejdříve laskavě oznámili. x

Máme tři druhy krásných kalendářů z Čech, které nabízáme našim odběratelům jako premi za doplatek 15c, když sobě předplátí na rok ku předu.

HOVORNA.

Manly, Ia. Ct. red. P. Záp.— Žádám o laskavé zodpovězení těchto otázek: 1. Jak se jmenuje gummigutta anglicky a 2. jak ru-mělka? Louis Hruška.

Odp.:—1. Gamboge. 2. Cin-nabar.

Ct. našim příznivcům!

Tímto upozorňujeme ct. naše příznivce, že nemožno nám zasýlati kalendáře aneb jiné premie nikomu, kdož by sobě nepředplátí ku předu na celý rok 1906!

Krásný obraz "Mistr Jan Hus loučí se s přáteli svými před upálením v Kostnici," dávané za 40 centů jako premi k Pokroku. x

Předplat'te se na Pokrok pouze \$1 ročně.

Děkuvzdání a odporučení.

Byla jsem po dva roky střížena žaludečním neduhem a eczema trápila mne již dříve. Byvši upozorněna na nemocniční správu v Crete a řídícího lékaře Dra. Breuera, odhodlala jsem se tam odebrati, což jsem také ihned podnikla. A po 14-denním pobytu tam byla jsem schopna vrátiti se do svého domova uzdravena. Proto všem trpícím odporučuji vřele zmíněného lékaře i jeho nemocnici v Crete, v níž jest obsluha co možná nejlepší a správa nemocnice vzorná.

V úctě MARY DOPITA. Plainville, Kans., 15. list. '05.

Hojně zásobený řeznický a uzenářský obchod

.....vlastní.....
Bratři Semínové
v č. 1321 William ul.

Mají na výběr vždy hojnost čerstvého masa všeho druhu. Jejich uzenářské výrobky též se té nejlepší pověsti. Přijďte a přesvědčte se! Objednávky možno i též telefonem. číslo 22172

PRVNÍ TŘÍDY řeznický :: obchod

.....vlastní.....
FRANK KUNCL
6. a Pierce ul.
Vždy jen čerstvé zboží. Poctivá obsluha a dobrá váha.—Uzenářské výrobky specialita. 15
Zboží možno též objednat telefonem. Zavolejte tel. 3502.

DENNĚ
a více stálého vydáníku zaručujeme každému, kdo převzeme jednatelství našich náboženských a vlasteneckých obrazů, podob a rámu. Píšte nám hned. 16X21
UNIV. ART CO.,
P. O. St. Paul, Minn.

Nával na západ

Celý den ušetřen na cestě do San Franciska po dráze

UNION PACIFIC

Tato dráha je o

- 11 hodin rychleji do Salt Lake City
- 16 hodin rychleji do San Franciska
- 24 hodin rychleji do Portland

z Omahy než každá jiná dráha.

Taťte se v
City Ticket Office, 1324 Farnam St.
Phone 310.